

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3434/2020. (XII. 9.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet 32. § (1) bekezdése, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.054/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben egyrészt a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (a továbbiakban: Büsz.) 32. § (1) bekezdése, másrészt a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.054/2018/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta, utóbbit a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.21.337/2017/6. számú ítéletére és a Fővárosi Törvényszék 72.K/P.26.142/2012/80. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az indítványozó ezen túlmenően kérte a támadott bírói döntések végrehajtásának felfüggesztését is.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás során megállapított tényállás szerint 2004-ben az indítványozónak eltávolították a vastagbele egy részét. A műtétet követő években több sérvműtétet is végrehajtottak az indítványozón (2005-ben, 2007-ben és 2008-ban). Az indítványozó a 2007-ben, illetőleg 2008-ban a műtétet elvégző egészségügyi intézmények (a per I. és II. rendű alperesei) ellen indított peres eljárást, kérve annak megállapítását, hogy az intézmények megsértették emberi méltóságát, testi épséghez és egészséghez való jogát, és kérte a bíróságot, hogy kötelezze az alperes egészségügyi intézményeket nyilatkozattal való elégtétel adására, továbbá vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetésére. Az indítványozó álláspontja szerint az alperes egészségügyi intézmények által elvégzett műtétek okozati összefüggésben álltak azzal a ténnyel, hogy állapota a műtétet követően rosszabbodott.
- [3] Az ügyben első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 72.K/P.26.142/2012/80. számú ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet megállapítása szerint ugyan az indítványozó a 2007-ben történt műtétjéhez kapcsolódóan a beleegyező nyilatkozatot valóban nem írta alá, azonban a lefolytatott bizonyítási eljárás (így különösen a műtétet végző orvos tanúvallomása, a műtét körülményei, valamint a kereseti kérelem egyes elemei és az indítványozó nyilatkozatai) alapján a bíróság szerint megállapítható volt a tájékoztatás megtörténte és terjedelme is, azaz a beleegyezés alaki hibája nem feleltethető meg a tájékoztatás elmulasztásának. A bíróság szerint a kereseti kérelemben megjelölt további okok sem vezettek az indítványozó személyiségi jogainak sérelméhez. A perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő azt is megállapította, hogy az elvégzett műtét indokolt volt, és a műtetre a szakmai szabályoknak és az elvárható gondosságnak megfelelően került sor. Ennek megfelelően a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az I. rendű alperes nem tanúsított olyan jogellenes magatartást, amely az indítványozó állapot-rosszabbodásban megjelölt kárát okozta volna.
- [4] A 2008-ban történt műtéttel összefüggésben a bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményeként megállapította, hogy a műtétbe való beleegyezésről szóló nyilatkozaton az indítványozó aláírása valódi. A Fővárosi Törvényszék ítélete szerint az indítványozó az emberi méltóságának, testi épségének és egészséghez való jogának állított sérelmét a peres eljárás során nem tudta bizonyítani. Az ügyben kirendelt igazságügyi szakértő véleménye szerint a II. rendű alperes részéről sem szakmai szabályszegés, sem az elvárható gondosság sérelme nem állapítható meg, hiányzik továbbá az okozati összefüggés az indítványozó szakvélemény készítésekor egészségi állapota és a II. rendű alperes egészségügyi intézmény tevékenysége között, melyre tekintettel a bíróság a vagyoni és nem vagyoni kártérítés megítélésére irányuló követelést a II. rendű alperes vonatkozásában is elutasította.

- [5] A per tárgyalása során az indítványozó az eljárás szabálytalansága miatti kifogást terjesztett elő, arra tekintettel, hogy az ügyet négy év elteltével a Fővárosi Törvényszék kollégiumvezetője a felek beleegyezése nélkül szignálta át másik bíróra, anélkül, hogy a korábban eljáró bíróval szemben kizárási ok merült volna fel. A kifogás szerint a Fővárosi Törvényszék kollégiumvezetőjének döntésével sérült a peres felek törvényes bíróhoz való joga, amelyet egyebek között a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 8–11. §-ai is garantálnak. A Fővárosi Törvényszék ítéletében rögzítette, hogy az ügy átosztására a Bűsz. 32. § (1) bekezdése alapján került sor az ügyelosztásra jogosult vezető intézkedése nyomán, az eljárás szabálytalansága miatti kifogás pedig a pervitel során esetlegesen bekövetkező eljárási szabálytalanságok orvoslására (és nem pedig a bíró személyének megváltozásából eredő sérelem orvoslására) szolgál, különösen mert az indítványozó az ügyben végül ítéletet hozó bíróval szemben kizárási okot nem jelentett be.
- [6] 1.2. Az indítványozó fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.21.337/2017/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [7] Az indítványozó azon érveléssel kapcsolatosan, hogy az elsőfokú bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, a Fővárosi Ítéltábla rögzítette, hogy a tanács összetételének változására a Bűsz. 32. § (1) bekezdésének megfelelően került sor, azt pedig az indítványozó nem tudta valószínűsíteni, hogy a kijelölt bíró részrehajlással, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, illetőleg XXVIII. cikk (1) bekezdését megsértve járt volna el. Tekintettel arra, hogy sem a kijelölt bíró nem jelentett be kizárási okot, sem pedig a peres felek nem hivatkoztak ilyen okra, ezért a Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint helyesen jutott a Fővárosi Törvényszék arra a következtetésre, hogy az eljárás szabálytalansága miatt előterjesztett kifogás nem a bíró személyének változása miatti sérelem orvoslására szolgáló eszköz. A 2017. szeptember 13. napján megtartott tárgyalásról készült jegyzőkönyv az indítványozó állításával szemben azt is egyértelműen rögzítette, hogy a kijelölt bíró jogszabályi kötelezettségének eleget téve a peres iratokat ismertette. Ennek megfelelően a Fővárosi Ítéltábla úgy ítélte meg, hogy nem valósult meg olyan eljárási szabálysértés, amely az elsőfokú bíróság ítéletének kötelező hatályon kívül helyezését eredményezné.
- [8] Az ügy érdemével kapcsolatosan a Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen értékelve hozta meg döntését, részletesen kifejtve, hogy mely bizonyítékokat miért fogadott el, és helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az I-II. rendű alperes intézmények az indítványozó személyiségi jogát nem sértették meg.
- [9] 1.3. A Fővárosi Ítéltábla ítéletével szemben az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen a jogerős ítéletnek az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, valamint a megismételt eljárásra a perben korábban eljáró bíró kijelölését, másodlagosan pedig a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetnek helyt adó ítélet meghozatalát kérte.
- [10] A Kúria Pfv.III.21.054/2018/8. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria megítélése szerint a Bszi. 11. § (2) bekezdése azt tartalmazza, hogy az ügyelosztási rendtől az eljárási törvényekben szabályozott esetekben, továbbá igazgatási úton a bíróság működését érintő fontos okból lehet eltérni, a Bűsz. 32. § (1) bekezdése pedig éppen az ügyelosztási rendtől igazgatási úton történő eltérést szabályozza. Ennek megfelelően a bíróság összetételének megváltozása a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően történt és nem sértette meg az indítványozó Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, illetőleg Bszi. 8. § (1) bekezdése szerinti törvényes bíróhoz való jogát. A Kúria azt is hangsúlyozta, hogy az ügy átszignálását követő folytatódó tárgyaláson az eljáró bíró ismertette a peres iratokat, melyet a tárgyalás jegyzőkönyve is rögzít, a jegyzőkönyv kijavítását vagy kiegészítését pedig korábban az indítványozó nem kérte.
- [11] Az ügy érdemével kapcsolatosan a Kúria ítélete is arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntése szempontjából releváns tényállást a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapította meg, és azt a fellebbezés elbírálásakor a másodfokú bíróság is irányadónak tekintette, a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelése hiányában pedig a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség. A Kúria álláspontja szerint továbbá az indokolási kötelezettségét mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság teljesítette, az elsőfokú bíróság ugyanis a felajánlott bizonyítás mellőzésének okait is tartalmazza, továbbá a kereset elutasításának okait is egyértelműen megjelölte.

- [12] 1.4. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben egyrészt a Bszi. 32. § (1) bekezdése, másrészt a Kúria Pfv.III.21.054/2018/8. számú, a Fővárosi Ítéletábrla 7.Pf.21.337/2017/6. számú és a Fővárosi Törvényszék 72.K/P.26.142/2012/80. számú ítéletei alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [13] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszában az indítványozó a Bűsz. 32. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességét állította, az ugyanis megítélése szerint ellentétes az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseivel, II. cikkével, IV. cikk (1) bekezdésével, XV. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, az alábbiak szerint.
- [14] A Bűsz. 32. § (1) bekezdése azért sérti az Alaptörvény I. cikk (1) és (3) bekezdését, mert a bíróság kollégiumvezetőjének jogkörét nem törvény szabályozza, márpedig a törvényes bíróhoz való jog korlátozására az I. cikk (3) bekezdésével összhangban kizárólag törvényben lenne lehetőség. Az indítványozó ezzel összefüggésben egyfelől azt állítja, hogy a konkrét ügyben a Bűsz. 32. § (1) bekezdése alkalmazásának feltételei sem álltak fenn, másfelől pedig a Bűsz. ezen rendelkezése valójában nem tekinthető ügyviteli kérdésnek, ezáltal annak megalkotására a törvényi felhatalmazás kereteinek túllépésével került sor.
- [15] A Bűsz. 32. § (1) bekezdése az indítvány szerint azért ütközik az Alaptörvény II. cikkébe és IV. cikk (1) bekezdésébe, mert „az emberi méltósághoz való jog része, hogy a polgár bízhatson abban, hogy az állami szervek a törvényeket betartják, és a jogok védelmét biztosítják”, ami az alkotmányjogi panasz alapját képező perben egyebek között éppen a Bűsz. 32. § (1) bekezdésének alkalmazása miatt nem történt meg.
- [16] A Bűsz. 32. § (1) bekezdésének az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésébe ütközése a panasz szerint azért állapítható meg, mert az egyenletes munkateher biztosítására és az ügghátralék feldolgozására csak az új, még ki nem szignált ügyek elosztása során lehet figyelemmel lenni.
- [17] A Bűsz. 32. § (1) bekezdése az indítványozó megítélése szerint ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes, időszerű és pártatlan bírósági eljárásról való joggal is. A „tisztességes” eljárás követelménye azért sérült, mert a Fővárosi Törvényszék kollégiumvezetője a Bűsz. 32. § (1) bekezdését olyan esetben alkalmazta, amelyre ez a szabály valójában nem vonatkozik. Az „időszerű” eljárás követelménye azért sérült, mert a bíróság kollégiumvezetőjének a pertartamot illető elképzelése nem adhat alapot valamely ügynek az ügyintéző bírótól való elvonására. A „pártatlan” eljárás követelménye pedig azért nem teljesült, mert az eljárásra kijelölt új bíró a kijelölését követően a bizonyítási eljárást félbeszakította, és a pert nyomban ítélettel befejezte, miközben még az ügyet sem ismerte, ráadásul az is megállapítható, hogy az egyébként másodfokon tárgyaló bíró az elsőfokú ítéletet is a másodfokú ítéletekre vonatkozó szerkezetben készítette el.
- [18] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panasz az Alaptörvény I. cikk (2) bekezdésével és a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben indokolást egyáltalán nem tartalmaz.
- [19] Az Abtv. 27. §-a szerinti panaszában az indítványozó azt állította, hogy a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdéseit, II. cikkét, III. cikk (2) bekezdését, IV. cikk (1) bekezdését, XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseit, XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, az alábbiak szerint.
- [20] Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének sérelme az indítvány szerint azért állapítható meg, mert a bíróságok nem úgy gyakorolták hatáskörüket, hogy a polgár alapvető jogai érvényesüljenek, amit a szükségtelen, indokolatlan és alaptörvény-ellenes bíróváltás ténye, továbbá az a tény is igazol, hogy az új bíró az ügyet nem ismerte, de ennek ellenére egy tárgyaláson azt befejezte a kereset teljes elutasításával.
- [21] A II. cikk és a III. cikk (2) bekezdése az alkotmányjogi panasz szerint azért sérült, mert az alperes egészségügyi intézmények a műtétet az indítványozó beleegyező nyilatkozata ellenére végezték el, ráadásul még az is vitatott, hogy valóban az az orvos végezte-e el a műtétet, akit az alperes intézmények a dokumentációban feltüntettek. A IV. cikk (1) bekezdésének sérelmét is lényegében ugyanezen okból állítja az indítvány.
- [22] A támadott bírói döntések azért ellentétesek az indítványozó megítélése szerint a XIII. cikk (1) bekezdésével, mert a bíróságok az indítványozót ért vagyoni és nem vagyoni károkat nem térítették meg, ráadásul ezen túlmenően még perköltség viselésére is kötelezték.
- [23] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése az alkotmányjogi panasz szerint azért sérült, mert a Fővárosi Törvényszék kollégiumvezetője a peres felek között a pertartam alapján tett különbséget, ugyanis kizárólag az indítványozó perében élt a másik bíró kijelölésének lehetőségével, más, hasonló hosszúságú, folyamatban levő perekben nem.
- [24] A XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel összefüggésben az indítványozó részben arra hivatkozott, hogy a bíróságok nem indokolták meg az ügy eldöntése szempontjából releváns kérdésekben az álláspontjukat, továbbá nem felel meg a valóságnak a Kúria ítéletének azon megállapítása sem, hogy az indítványozó a felülvizsgálati

kérelmét jogszabállyal nem támasztotta alá. Az indítványozó ugyancsak a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben állítja a törvényes bíróhoz való jogának megsértését az első fokon eljáró bíró személyének megváltoztatása miatt, továbbá úgy ítéli meg, hogy az elsőfokú bíróság több olyan súlyos eljárási szabálysértést is elkövetett (így különösen a periratok nem megfelelő ismertetését, a tárgyalási jegyzőkönyv valótlan tartalmát, a szakértői bizonyítás indokolatlan lezárását), melyek ugyancsak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vezettek. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog pedig álláspontja szerint azért sérült, mert a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla, valamint a felülvizsgálati eljárásban eljáró Kúria feladata az indítványozó jogorvoslati kérelmében megjelölt ténybeli és jogi állítások helytállóságáról való döntés lett volna, és nem pedig az elsőfokú bíróság döntésének további jogi érvekkel való alátámasztása. Azáltal, hogy a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria „eltúrte” az elsőfokú bíróság szabálytalanságait, ezen fórumok nem nyújthattak érdemi és hatékony jogorvoslatot az indítványozó számára.

- [25] Az Abtv. 27. §-a szerinti panasz az Alaptörvény I. cikk (2)–(3) bekezdései, a XIII. cikk (2) bekezdése és a XV. cikk (2) bekezdése állított sérelmére vonatkozóan indokolást nem tartalmaz.
- [26] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában azt is megjegyzi, hogy mind a támadott bírói döntések, mind pedig a Bűsz. 32. § (1) bekezdése ellentétes az Alapjogi Charta 1., 6., 20., 21. és 47. cikkeivel, azonban ezzel összefüggésben az indítvány indokolást nem tartalmaz, csupán azt rögzíti, hogy ezen rendelkezések alapján is megállapítható az alaptörvény-ellenesség.
- [27] Az indítványozó kérte a támadott bírói döntések végrehajtásának felfüggesztését is, az Abtv. 61. § (1) bekezdésének megfelelően.
- [28] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [29] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozók jogi képviselője a Kúria ítéletét 2019. december 5. napján vette át, alkotmányjogi panaszát pedig 2020. február 4. napján, a 61. napon (elkésetten) nyújtotta be elektronikusan az elsőfokú bíróságon. Az indítványozó által előterjesztett igazolási kérelmet az Alkotmánybíróság egyesbírói eljárásban elfogadta.
- [30] Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 26. § (1) bekezdésére, illetőleg 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogi képviselője az eljárás során az Alkotmánybíróság felhívása ellenére sem csatolt olyan meghatalmazást, amely az Alkotmánybíróság előtti eljárásban való képviselőre vonatkozna, ezért az Alkotmánybíróság az Ügyrend 25. § (6) bekezdésének megfelelően az eljárását úgy folytatta le, mintha a jogi képviselői meghatalmazás nem jött volna létre, azaz úgy tekintette, hogy az indítványozó személyesen járt el.
- [31] 2.2. Az indítványozó mind a támadott bírói döntések, mind pedig a Bűsz. 32. § (1) bekezdése Alapjogi Chartába, mint nemzetközi szerződésbe ütközését állítja. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben egyfelől rámutat arra, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f* pontja alapján kizárólag jogszabályok (és nem pedig bírói döntések) nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára lehet az Alkotmánybíróságnak hatásköre [3315/2020. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [17]]. Másfelől az Alkotmánybíróság azt is kiemeli, hogy a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozók kezdeményezhetik, alkotmányjogi panasz eljárás keretében valamely jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát az indítványozó nem kérheti. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapítja, hogy a Bűsz. 32. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközése vizsgálatának kezdeményezésére az indítványozó nem jogosult.
- [32] 2.3. Mind az Abtv. 26. § (1) bekezdése, mind pedig az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 26. § (1) bekezdés *a* pont, Abtv. 27. § (1) bekezdés *a* pont, Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b* pont], hogy az indítványozó a panaszban valamely Alaptörvényben biztosított jogának sérelmére hivatkozzon. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdései az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot, ezért

ezek állított sérelme sem veheti fel az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelmét {az I. cikk (1) és (2) bekezdésére legutóbb például: 3287/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [14], az I. cikk (3) bekezdésére legutóbb például: 3341/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az Alkotmánybíróság ezért megállapítja, hogy a panasz ebben az elemében nem teljesíti az Abtv. 26. § (1) bekezdés *a*) pontja, illetőleg Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti követelményt. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszban megjelölt további alaptörvényi rendelkezések az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogait tartalmazzák.

- [33] 3. Az Alkotmánybíróság elsőként az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt vizsgálta meg, és az alábbiakat állapította meg.
- [34] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – egyéb feltételek megléte mellett – abban az esetben fogadja be, amennyiben az határozott kérelmet tartalmaz. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontja értelmében a kérelem akkor határozott, ha megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az *e*) pont értelmében pedig a kérelemnek egyértelmű indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetőleg bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben egyáltalán nem tartalmaz indokolást, míg a II. cikkel, a IV. cikk (1) bekezdésével, a XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást.
- [35] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a támadott bírói döntéssel, illetőleg jogszabályi rendelkezéssel {legutóbb hasonlóan például: 3338/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az indítvány a II. cikkel, a IV. cikk (1) bekezdésével, valamint a XV. cikk (1) és (2) bekezdésével összefüggésben ilyen alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz, míg a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indítványozó valójában nem a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét indokolta meg, hanem annak egyedi ügyben történő téves és alaptörvénytől alkalmazását állította, ennek megfelelően az indítványban szereplő indokolás az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszban a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben sem tekinthető alkotmányjogilag értékelhető indokolásnak. Mindez egyben azt is jelenti, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz ezen elemeiben nem teljesíti az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja szerinti követelményt.
- [36] 4. Az Alkotmánybíróság ezt követően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt vizsgálta meg, és az alábbi következtetésekre jutott.
- [37] 4.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem tartalmaz indokolást az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése, valamint a XV. cikk (2) bekezdése állított sérelmére vonatkozóan.
- [38] Az Alkotmánybíróság azt is megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető indokolással nem fejtette ki, hogy meglátása szerint mi és mennyiben okozza az Alaptörvény II. cikke, III. cikk (2) bekezdése, IV. cikk (1) bekezdése, valamint a XV. cikk (1) bekezdése sérelmét. Az Alkotmánybíróság kiemeli: a megsérteni vélt alaptörvényi rendelkezés sérelmének állítása önmagában nem alapozza meg az alkotmányossági vizsgálatot, ehhez az is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa a támadott bírói döntés és a megjelölt alaptörvényi rendelkezés tartalma közötti ellentétet, azaz a támadott ítélet által okozott alapjogi sérelmet {lásd például: 3300/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [39] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá valamely ügy csupán azért, mert abban az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett és ezért vagyonszertést szenvedett el {lásd például: 3266/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [40] Az Alkotmánybíróság ezért megállapítja, hogy az indítvány az Alaptörvény II. cikke, III. cikk (2) bekezdése, IV. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) és (2) bekezdése, XV. cikk (1) és (2) bekezdése sérelmét állító elemében nem teljesíti a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontja szerinti követelményét.
- [41] 4.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági

feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.

- [42] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét az alábbiakkal indokolta: az eljáró bíróságok az indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget; az eljáró bíróságok számos eljárási szabálysértést követtek el; a Kúria tévesen állapította meg, hogy a felülvizsgálati kérelem nem tartalmazza a szükséges jogszabályi rendelkezést; és végezetül, a Büsz. 32. § (1) bekezdése alkalmazásának eredményeként az indítványozó megfosztásra került a törvényes bírójától.
- [43] Az indokolási kötelezettség állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság az alábbiakat emeli ki. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, hanem csupán azt értékelheti, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposítással megvizsgálta-e és ennek értékeléséről a döntésében számot adott-e. Az indokolt bírói döntéshez való jog azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}. A Kúria felülvizsgálati ítéletének [34] bekezdése részletes indokolással rögzíti, hogy az indokolási kötelezettségét mind az elsőfokon, mind pedig a másodfokon eljáró bíróság az indítványozó állításával szemben valójában miért teljesítette. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az indokolási kötelezettség állított megsértésével összefüggésben nem merült fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétegye, és az indítvány e körben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg.
- [44] Az eljáró bíróságok által elkövetett eljárási szabálysértésekkel kapcsolatosan az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: állandó gyakorlata szerint „[a]z alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság hatásköre nem terjed ki az indítvány azon elemének vizsgálatára, miszerint az eljáró bíróságok adott esetben a polgári perrendtartásról szóló törvény valamely rendelkezéseinek megsértésével döntöttek az ügy valamely kérdésében {legutóbb például: 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [25]}. Mindez egyben azt is jelenti, hogy az indítványozó által állított eljárási szabálysértések önmagukban sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességi kétegyre nem adnak alapot, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek nem tekinthetőek.
- [45] A felülvizsgálati kérelem tartalmi megfelelőségével kapcsolatos indítványozói érveléssel összefüggésben az Alkotmánybíróság kiemeli: annak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem valamely eleme érdemben vizsgálható-e (jelen esetben ezzel összefüggésben lásd a Kúria ítéletének [27] bekezdésében foglalt megállapításokat), olyan szakjogi-törvényértelmezési kérdésnek tekinthető, melyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálhatja felül {legutóbb például: 3344/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az indítvány e vonatkozásban éppen ezért sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétegyét nem veti fel, sem pedig alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem fogalmaz meg.
- [46] A törvényes bíróhoz való jog állított sérelmével összefüggésben pedig az Alkotmánybíróság az alábbiakat rögzíti. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összhangban a Bszi. 8. § (1) bekezdése is rögzíti, hogy senki nem vonható el törvényes bírójától. A 8. § (2) bekezdése értelmében a törvény által rendelt bíró az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró, a 11. § (2) bekezdése alapján pedig az ügyelosztási rendtől az eljárási törvényekben szabályozott esetekben, továbbá igazgatási úton a bíróság működését érintő fontos okból lehet eltérni.
- [47] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az eljárás folyamán, de még az elsőfokú ítélet meghozatala előtt a Büsz. 32. § (1) bekezdésének megfelelően a Fővárosi Törvényszék ügyelosztásra jogosult kollégiumvezetője akként rendelkezett, hogy az ügy átszignálásra került a 6. tanácsról a 72.K/P. tanácsra. Az átszignálást követően megtartott folytatólagos tárgyalás jegyzőkönyve egyértelműen rögzíti, hogy „a bíró személyében

történő változásra is figyelemmel az eljáró bíró ismerteti a peres iratokat”, a jegyzőkönyv kijavítását vagy kiegészítését pedig az indítványozó nem kezdeményezte. A Büsz. 32. § (1) bekezdése egyértelműen meghatározza azokat az okokat, amelyek esetében az ügy intézésével másik tanács vagy másik bíró jelölhető ki, ezen okok között szerepel (a kizárás, a bíró szolgálati jogviszonyának megszűnése, a bíró tartós távolléte, valamint az ügy jellegére tekintettel a bíró távolléte mellett) az egyenletes munkateher biztosítása és az ügyhátralék feldolgozása is. Ahogyan arra a Kúria is rámutatott ítéletének [28] bekezdésében, mind az egyenletes munkateher biztosítása, mind pedig az ügyhátralék feldolgozása olyan indoknak tekinthető, melyre tekintettel az ügy elintézésére másik bíró kijelölésére jogszerűen kerülhetett sor. A Kúria ítéletében azt is rögzítette továbbá, hogy a kijelölt bíró kizárását az indítványozó az eljárás során nem indítványozta. Mindezen szempontokra figyelemmel az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy jelen ügyben sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenességi kétely, sem pedig alapvető alkotmányjogi kérdés nem merült fel a törvényes bíróhoz való jog állított sérelmével összefüggésben sem.

- [48] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének állított sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság kiemeli: a jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}, melyhez a közigazgatási döntések vonatkozásában társult a bírói út rendelkezésre állásának követelménye is {14/2018. (IX. 27.) AB határozat, Indokolás [16]}. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslás lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát {például: 12/2019. (IV. 8.) AB határozat, Indokolás [17]}. Ezzel összefüggésben feltétlen követelmény, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassa és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálja {9/2017. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [21]}.
- [49] Az Alkotmánybíróság egyfelől kiemeli, hogy a következetes gyakorlatának megfelelően az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, ebből következően nem terjed ki a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra, így nem hozható összefüggésbe a felülvizsgálat során hozott bírói döntéssel {legutóbb például: 3344/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság ezen túlmenően pedig azt is megjegyzi, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárásban élhetett és kétséget kizáróan élt is a jogorvoslathoz való jogával. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése a jogorvoslathoz való jogot biztosítja, és nem pedig azt, hogy a jogorvoslati kérelem az indítványozó számára pozitívan kerüljön elbírálásra {hasonlóan például: 3289/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [23]}. Mindez pedig azt jelenti, hogy az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítvány ebben az elemében sem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg.
- [50] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, sem pedig a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.
- [51] 5. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapulvételeivel az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *c)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.
- [52] Az Alkotmánybíróságnak az indítvány visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemlről.

Budapest, 2020. november 17.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/291/2020.

